

Väljaandja:	Sotsiaalminister
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	tervikekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	04.06.2017
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.05.2023
Avaldamismärge:	RT I, 01.06.2017, 10

Tervisekaitseenõuded lasteluttidele*

Vastu võetud 01.03.2000 nr 14

[RTL 2000, 33, 460](#)

jõustumine 01.04.2000

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
16.08.2002	RTL 2002, 96, 1493	07.09.2002
11.12.2009	RTL 2009, 96, 1437	01.01.2010
29.05.2017	RT I, 01.06.2017, 4	04.06.2017

Määrus kehtestatakse [rahvatervise seaduse](#) § 8 lõike 2 punkti 5 alusel.
[[RTL 2002, 96, 1493](#)- jõust. 07.09.2002]

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Rakendusala

(1) Käesolevad tervisekaitseenõuded (edaspidi nõuded) kehtivad rõngasluttide, pudeliluttide, närimisrõngaste ja alla 36 kuu vanuste laste suu ning suulimasketaga kokkupuutumiseks kavandatud teiste lapsehooldusvahendite või nende osade (edaspidi lastelutt) kohta.

Lapsehooldusvahend on toode, mis on kavandatud imikule või väikelapsele (edaspidi laps) imemiseks, suhu panemiseks, toitmiseks, rahustamiseks või magamajäämise hõlbustamiseks.
[[RTL 2009, 96, 1437](#)- jõust. 01.01.2010]

(2) Nõudeid kohaldatakse ka rinnapiimapumba materjali suhtes.

(3) Nõudeid ei rakendata enneaege lapse toitmiseks ja eridiagnoosiga haige lapse toitmiseks kasutatava luti, sealhulgas Pierre-Robin sündroomiga lapse luti mõõtmete kohta.

(4) Nõuded on kohustuslikud lasteluttide valmistajatele, importijatele ja turustajatele.

§ 2. Nõuded lasteluti ohutusele

(1) Iga lastelutt peab tavapärase kasutamise korral olema kasutaja tervisele ja elukeskkonnale ohutu ning valmistatud:

- 1) sobivast, ohutust, stabiilse koostisega ja vastupidavast materjalist;
- 2) lapsele sobiva kuju, suuruse, konstruktsiooni, mõõtmete ja massiga.

(2) Lastelutt peab olema piisavalt tugev, ei tohi takistada lapsel hingamist, põhjustada lämbumisohtu ega ohustada lapse elu ja tervist.

(3) Lastelutt peab olema kergesti pestav ja puhastatav ning ei tohi olla saastunud tõvestavate mikroobidega. Rõngaslutt peab turustamisel olema nakkusohutus müügipakendis.

(4) Lasteluti juures ei tohi kasutada vahtmaterjali, pappi, paberit, klaasi, karvastatud kummi ega muid karvase pinnaga ja ebemeid eraldavaid või kiude ja kilde andvaid materjale.

(5) Lastelutt ei tohi sisaldada lenduvaid, kergesti süttivaid ning plahvatusohtlikke aineid või osi, mis võivad süttida, muutuda kasutamisel süttivaiks, moodustada plahvataavaid segusid kuumutamisel või mikrolaineahjus soojendamisel.

(6) Lasteluti plastosade valmistamiseks võib kasutada monomeere, lähteaineid ja lisaaineid, mida on lubatud kasutada «Toiduseaduses» ja selle § 31 lõike 2 alusel Vabariigi Valitsuse määrusega toiduga kokku puutuda lubatud materjalide ja esemete kohta ning muude asjakohaste õigusaktidega kehtestatud nõuete, korra ja loetelu kohaselt, kui käesolevas määruses ei sätestata teisiti.
[RTL 2009, 96, 1437- jõust. 01.01.2010]

(7) Lastelutist või selle osast ei tohi tavapärase kasutamise ja õige hooldamise korral migreeruda kahjulikke aineid toitu ning lapse sülg koguses, mis võib kahjustada lapse tervist ja saastata toitu.

(8) Migreerunud aine(te) kogust määratakse migratsioonikatsel käesoleva paragrahvi lõikes 6 sätestatud nõuete kohaselt, kasutades lapse sülg jäljendavat lahust (edaspidi sülg simulant), toitu, toidusimulanti või rahvusvahelistes standardites määratletud teisi lahuseid. Migratsioonikatse viiakse läbi üksnes neis katsetingimustes, mida loetakse teaduslikele uuringutele tuginedes raskeimateks.

(9) Eeldatakse, et lapsehooldusvahendid, mille puhul on järgitud standardeid EVS-EN 1400, EVS-EN 12586 ja EVS-EN 14350, on vastavuses käesolevas määruses sätestatud nõuetega, mida nimetatud standardid käsitlevad.
[RT I, 01.06.2017, 4- jõust. 04.06.2017]

(10) [Kehtetu -RT I, 01.06.2017, 4- jõust. 04.06.2017]

§ 3. Nõuded märgistusele ja antavale teabele

(1) Turustada, importida või muul viisil tasu eest või tasuta üle anda võib lastelutte, mis on märgistatud ja varustatud kasutamishise või teabelehega, materjali identifitseeriva märgistuse ja muu vajaliku teabega.

(2) Lasteluti müügi pakendil tuleb anda järgmine teave:

- 1) lasteluti ja luti materjali nimetus;
- 2) valmistaja, turustaja või importija nimi, aadress ja asukoht või registreeritud kaubamärk või tootja Eestis asuva esindaja nimi, aadress ja asukoht;
- 3) millises vanuses (väljendatuna kuudes) lapsele on toode kavandatud;
- 4) säilitamise ja kasutamise tingimused või eritingimused, kui need on olulised;
- 5) [kehtetu -RT I, 01.06.2017, 4- jõust. 04.06.2017]
- 6) hoiatused ja ohutuse laused («Teie lapse tervise kaitseks. HOIATUSED:») või viide nende asukohale müügi pakendi sees oleval teabelehel, kasutamishises ja/või tootel.

(3) Lutipudeli, pudeliluti ja rõngasluti ohutuse laused esitatakse järgmises sõnastuses: «Teie lapse tervise kaitseks. HOIATUSED: «Luti kasutamisel võib laps võõrduda rinnast», «Enne kasutamist korralikult pesta», «Täitke kasutamishise nõudeid ja soovitusi», «Ärge kastke luttu magusainesse», «Vahetage luttu pärast ühe- (või kahe-) kuulist kasutamist», «Enne esmakordset kasutamist asetage lutt viieks minutiks keeva vette». On lubatud kasutada ka teistsuguseid sõnastusi.

(4) [Kehtetu -RT I, 01.06.2017, 4- jõust. 04.06.2017]

(5) Ühekordselt kasutatava rõngasluti või pudeliluti pakendil peab olema hoiatus: «Ühekordseks kasutamiseks».

(6) Ei tohi levitada inimese tervist ja elukeskkonda kahjustada võivaid ideid, arvamusi ja veendumusi ja muud teavet sõnas, trükis või muul viisil lasteluti müügi pakendil, kasutamishisel või vahetult tootel. Ei tohi esitada ühtegi otsust või kaudset viidet,

- 1) mis soosib lutipudelist toitmist (näiteks: «Lapsele hea, emale lihtne»);
- 2) mis reklaamib toodet tõestamata väidetega «Mittetoksiline», «Antiallergiline» või muud sellised väited.

(7) Märgistus trükitakse, pressitakse sisse või kantakse lasteluti müügi pakendile või otse tootele muul selle püsivust tagaval tehnilisel viisil hästi loetavalt ja üheselt mõistetavalt.

(8) Võõrkeelse märgistusega lasteluti müügi pakendile antud teabele tuleb lisada originaaltekstist lähtuv ja käesolevatele nõuetele vastav eestikeelne teave.

§ 4. Nõuded kasutamishisele

Lasteluti kasutamishis peab sisaldama teavet:

- 1) millises vanuses (väljendatuna kuudes) lapsele lastelutt on kavandatud;
  - 2) pesemise, puhastamise ja desinfitseerimise nõuded;
  - 3) kasutamiskõlbmatuks muutumise või kulumise nähtavad tunnused;
  - 4) lisaks paragrahvis 3 sätestatule asjakohased hoiatused: «Emaldada kõik sildid enne lapse kätte andmist», «Kontrollige pudeli tihendusketast ja hoidke see lapsele kättesaamatus kohas», «Testige lasteluti vastupidavust venitades luttu otsast», või muu vajalik tekst;
- [RT I, 01.06.2017, 4- jõust. 04.06.2017]

5) asjakohased hoiatused ja soovituselapsevanemale: «Lusikaga toitmine ja tassist jootmine on lapse tervisele ohutum kui lutipudelist jootmine», «Lutipudelist toitmine võib muuta lapse suu kuju, rikkuda hambaid ja põhjustada keskkõrvapõletikku», «Lutipudelist toitmine võib ohustada lapse tervist»;

6) [Kehtetu – RTL 2009, 96, 1437- jõust. 01.01.2010]

2. peatükk

NÕUDED LASTELUTI FÜÜSIKALISTELE JA MEHAANILISTELE OMADUSTELE

§ 5. Nõuded lasteluti konstruktsioonile

(1) Lasteluti konstruktsioonis ei ole lubatud kasutada hõlpsasti eralduvaid ja lapsele kättesaadavaid väikeseid osi, teravaid servi, metallteravikke, karedaid pindasid, ripatseid, kette, kinnitusklambreid ning ühtegi sellist osa,

- 1) mis võib last vigastada;
- 2) mis võib sattuda lapse hingamisteedesse;
- 3) mida laps saab alla neelata;
- 4) mis mahub kokkusurutud kujul lapse suhu või katsetamisel 31,7 millimeetrise läbimõõduga väikeste osade silindrisse;
- 5) mis vastupidavuse ja ohutuse katsetel eralduvad või murduvad osadeks, mida laps saab kasutamisel alla neelata.

(2) Lastelutil ei tohi olla pilusid ega avausi, kuhu lapse sõrm võib kinni jääda. Pilu laius või avause diameeter mis tahes asendis ei tohi olla vahemikus 5,5–12 millimeetrit (mm).

(3) Lasteluti pinnad, mis puutuvad kokku lapse suu ja suu limaskestaga, peavad olema värvikindlad, sissepressitud kaunistusteta ning klepppildideta.

(4) [Kehtetu -RT I, 01.06.2017, 4- jõust. 04.06.2017]

(5) [Kehtetu -RT I, 01.06.2017, 4- jõust. 04.06.2017]

§ 6. Nõuded lasteluti kinnitustele, ühendustele ja nõöridele

(1) Iga kinnitus lasteluti ja nende osade ühendamiseks või lapse riiete või muu eseme külge kinnitamiseks peab olema ohutu ja küllalt lühike, et see ei keerduks ümber lapse kaela.

(2) Ühendusketi, -nööri või kinnituspaela pikkus, ka pärast kahe paela kokkusidumist ja väljavenitamist ei tohi ületada 220 mm, kui seda on venitatud jõuga (25±2) N.

(3) Nööri, keti või paela silmuse perimeeter ei tohi ületada 380 mm, kui seda on venitatud jõuga (25±2) N.

(4) Nööri või rullikeeratud paela jämedus (väikseim mõõt) peab olema vähemalt 1,5 mm.

(5) Paela laius peab olema vähemalt 6 mm.

(6) Ise sissetõmbuva nööri mehhanismi maksimaalne tagasilöögi jõud võib olla 10 N.

(7) Jäiga kinnituse maksimaalne pikkus võib olla 9 mm ja laius mitte laiem kui pael.

§ 7. Nõuded täitematerjalile

(1) Lastehooldusvahendis kasutatav pehme täitematerjal ei tohi sisaldada mingisuguseid teravaid või kõvu koostisosi (metallkuulid, naelad, nõelad, killud jms).

(2) Vedelikuga täidetud lastelutid (sh silikoonlutid, närimisrõngad) ei tohi kasutamisel ega asjakohaste katsete tegemise ajal lekkida, praguneda ega lõhkeda.

(3) [Kehtetu -RT I, 01.06.2017, 4- jõust. 04.06.2017]

§ 8. Nõuded rõngaslutile

(1) Rõngaslutt peab sobima lapsele pikaajaliseks suus hoidmiseks, peab olema lapse eale vastav, varustatud vajalike hoiatustega ohutu kasutamise ja hooldamise kohta. Rõngaslutt peab olema vastupidav korduval pesemisele, keetmisele ning desinfitseerimisele.

(2) Rõngasluti osad: imemiseks ettenähtud lutt, allaneelamist takistav õhuavadega kaitseplaat (*shield*) ja käsitemiseks kujundatud rõngas või nupp (*knob*) peavad olema sileda pinnaga, teravate servadeta, väljaulatuvate teravikkudeta ja kleppiltideta.

(3) Luti kaitseplaat peab olema küllalt suur ja kõva ning vähemalt kahe õhuavaga, millest iga ava pindala on vähemalt 20 ruutmillimeetrit (mm^2). Luti kaitseplaadi õhuavade servad peavad asuma:

- 1) teineteisest vähemalt 12 mm kaugusel ja
- 2) kaitseplaadi äärest vähemalt 5 mm kaugusel.

(4) Lutt peab olema kinnitatud kaitseplaadi külge niisugusel viisil, et ta ei läheks kasutamisel lahti ja et laps ei saaks tõmmata luttu läbi kaitseplaadi avause.

(5) Luti pikkus ehk luti imemissügavus ei tohi ületada 35 mm.

(6) Rõngasluti rõngas peab olema painduv või hingedega kokkumurtav ning rõnga läbimõõt luttu läbival suunal ei tohi ületada 35 mm.

3. peatükk

NÕUDED LASTELUTI KEEMILISELE KOOSTISELE

§ 9. Üldmigratsioon ja erimigratsioon

(1) Plastosadest migreerunud aine(te) suurim lubatud summaarne kogus ehk üldmigratsiooni piirmäär on:

- 1) 1 milligramm migreerunud aineid 1 ruutdetsimeetri pinna kohta (1 mg/dm^2);
- 2) 6 milligrammi migreerunud aineid kilogrammi kohta (6 mg/kg).

(2) Erimigratsiooni piirnorm ehk teatava aine või teatava funktsionaalse rühmaga ainete suurim lubatud kogus, mis võib migreeruda lapse sülgel, süljesimulanti või toitu, on kümme korda väiksem kui on lubatud kasutada käesoleva määruse paragrahvi 2 lõikes 6 sätestatud nõuete kohaselt.

§ 10. Pehmest polüvinüülkloriidmaterjalist lastelutis ftalaatide sisaldus

(1) Pehmest polüvinüülkloriidmaterjalist (edaspidi *PVC*-materjalist) või *PVC*-materjali ja elastomeeri sisaldava lasteluti või selle osade valmistamisel, mis on kavandatud lastele suhu panemiseks, on lubatud kasutada üksnes selliseid aineid ja koostisosi, mis ei sisalda üle 0,1 massiprotsendi ftalaate:

- 1) diisononüülftaalat (*DINP*) CAS Nr 28553-12-0 EINECS Nr 249-079-5;
- 2) di(2-etiülheksüül)ftalaat (*DEHP*) CAS Nr 117-81-7 EINECS Nr 204-211-0;
- 3) dioktüülftaalat (*DNOP*) CAS Nr 117-84-0 EINECS Nr 204-214-7;
- 4) diisodetsüülftaalat (*DIDP*) CAS Nr 26761-40-0 EINECS Nr 247-977-1;
- 5) bensüülbutüülftaalat (*BBP*) CAS Nr 85-68-7 EINECS Nr 201-622-7;
- 6) dibutüülftaalat (*DBP*) CAS Nr 84-74-2 EINECS Nr 201-557-4, kus CAS Nr on CAS registrinumber (CAS – Chemical Abstracts Service) ja EINECS Nr on EINECSi registrinumber (European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances). EINECS on Euroopa keemiliste ainete loetelu ja asub Kemikaalide Teabekeskuses.

[RTL 2002, 96, 1493- jõust. 07.09.2002]

(2) [Kehtetu -RT I, 01.06.2017, 4- jõust. 04.06.2017]

§ 11. N-nitrosoamiinide ja N-nitrosoühendeid moodustavate ainete migratsioon

Kummist ja elastomeerist valmistatud lastelutist ei tohi migratsioonikatsel ettenähtud tingimustel migreeruda süljesimulanti mis tahes avastatavas koguses N-nitrosoamiine ja N-nitrosoühendeid moodustavaid aineid, mille avastamispiiriks on:

- 1) 0,01 milligrammi N-nitrosoamiine kilogrammi (mg/kg) lasteluti kohta;
- 2) 0,1 milligrammi N-nitrosoühendeid ja N-nitrosoühendeid moodustavaid aineid kilogrammi (mg/kg) lasteluti kohta.

§ 12. Vinüülkloriidi monomeeri sisaldus ja migratsioon

(1) Lastelutis, mis on valmistatud pehmest *PVC*-materjalist või vinüülkloriidi polümeeridest ja kopolümeeridest ning mida on kasutatud kasutamishendi kohaselt, võib vinüülkloriidi monomeeri (edaspidi vinüülkloriid) maksimaalne sisaldus olla 1 milligramm valmistootes kilogrammi (mg/kg) kohta.

(2) *PVC*-materjalist lastelutist ei tohi migreeruda toitu, toidu- või süljesimulanti vinüülkloriidi mis tahes avastatavas koguses. Vinüülkloriidi avastamispiiriks loetakse 0,01 mg/kg .

§ 13. Keemiliste koostisainete sisaldus ja migratsioon

(1) Silikoonkautšukist lasteluti või selle luti osa asjakohasel katsetusel ei tohi lenduvate koostisainete sisaldus ületada 0,5% massist.

(2) Elastomeerist ja termoplastist lasteluti või selle osa proovist migratsioonikatsel migreeruda lubatud keemiliste koostisainete kogused ei tohi ületada järgmisi piirmäärasid:

- 1) 2-merkaptobensotiasooli (*MBT*) või 2(3H)-bensotiasooltiooni CAS Nr 149-30-4 (IUPAC 1,3-bensotiasool-2-tiool) 8 mg/kg toote kohta, määramispiir 0,1 µg/ml proovilahuses;
- 2) antioksidant (*BHT*) – 2,6-di-*tert*-butüül 4-metüülfenool CAS Nr 128-37-0 (IUPAC 2,6-di-*tert*-butüül-*p*-kresool) 30 µg/100 ml või 60 µg/dm²;
- 3) antioksidant 2246 – 2,2'-metüleen-*bis* (6-(1,1-dimetüületüül)-4-metüülfenool CAS Nr 119-47-1 (IUPAC 6,6'-di-*tert*-butüül-2,2'-metüleen-di-*p*-kresool) 15 µg/100 ml või 30 µg/dm².

§ 14. Keemiliste elementide sisaldus ja migratsiooni piirmäärad

(1) Pudeliluti ja muu joomistarkviku migratsioonikatsel katsetatud toote (või selle osa) kilogrammi kohta migreeruda lubatud keemiliste elementide suurim lubatud kogus milligrammides ei tohi ületada järgmisi piirmäärasid:

antimon, Sb	15 mg/kg;	plii, Pb	25 mg/kg;
arsen, As	10 mg/kg;	kroom, Cr	10 mg/kg;
baarium, Ba	100 mg/kg;	elavhõbe, Hg	10 mg/kg;
kaadmium, Cd	20 mg/kg;	seleen, Se	100 mg/kg;

[RT I, 01.06.2017, 4- jõust. 04.06.2017]

(2) Niklisisaldus nahaga kokku puutuvates lasteluti metallosades ei tohi ületada 0,5 mikrogrammi ruutsentimeetri pinna kohta nädalas (µg/cm²/nädalas).

4. peatükk LASTELUTI OHUTUSE KATSETAMINE

§ 15. Proovi ettevalmistamine ja ohutuse katsetamine

[Kehtetu - RT I, 01.06.2017, 4- jõust. 04.06.2017]

§ 16. N-nitrosoamiinide ja N-nitrosoühendeid moodustavate ainete migratsiooni määramine

(1) N-nitrosoamiinide ja N-nitrosoühendeid moodustavate ainete maksimaalne sisaldus määratakse migratsioonikatsel, kasutades värskelt valmistatud süljesimulanti.

(2) Süljesimulandi valmistamiseks lahustatakse 1 liitris destilleeritud või samaväärse kvaliteediga vees 4,2 grammi naatriumvesinikkarbonaati (NaHCO₃), 0,5 grammi naatriumkloriidi (NaCl), 0,2 grammi kaaliumkarbonaati (K₂CO₃) ja 30 milligrammi naatriumnitritit (NaNO₂). Süljesimulandi pH peab olema 9.

(3) Migratsioonikatsete tehakse lasteluti proovi ja süljesimulandiga. Asjakohane proov, mis on võetud piisavast arvust lasteluttidest, pannakse 24 tunniks süljesimulanti, mille temperatuur on 40(±2) °C. Lapse suulimaskestaga kokkupuuteks ettenähtud pind peab olema süljesimulandiga täielikult kaetud.

(4) N-nitrosoamiinide migratsioon määratakse käesoleva paragrahvi lõike 2 kohaselt saadud süljesimulandi teatavast kogusest. N-nitrosoamiinid ekstraheeritakse (uhutakse) nitrosoamiinidest vaba diklorometaaniga (*DCM*) ja määratakse gaasikromatograafiliselt.

(5) N-nitrosoühendeid moodustavate ainete migratsioon määratakse käesoleva paragrahvi lõike 2 kohaselt saadud süljesimulandi teisest teatavast kogusest. Lahus hapustatakse soolhappega ja N-nitrosoühendid (või N-nitroositavad ained) muudetakse N-nitrosoamiinideks. Seejärel ekstraheeritakse süljesimulandi lahusest N-nitrosoamiinid *DCM*-iga ja määratakse gaasikromatograafiliselt.

5. peatükk MÄÄRUSE RAKENDAMINE

[RTL 2009, 96, 1437- jõust. 01.01.2010]

§ 16¹. Järelevalve teostamine

[Kehtetu - RTL 2009, 96, 1437- jõust. 01.01.2010]

§ 17. Rakendamine

(1) Määrus jõustub 1. aprillil 2000. a.

(2) [Käesolevast tekstist välja jäetud.]

(3) [Käesolevast tekstist välja jäetud.]

* Arvestades Euroopa Ühenduse Komisjoni otsuse 1999/815/EÜ (EÜT L 315, 9.12.1999, 46–49), Euroopa Ühenduse Komisjoni soovitus 98/485/EÜ (EÜT L 217, 05.08.1998 lk 35–37), Euroopa Ühenduse Komisjoni direktiivi 93/11/EMÜ (EÜT L 093, 17.04.1993 lk 37–38), Euroopa Ühenduse Nõukogu direktiivide 89/109/EMÜ (EÜT L 40, 11.2.1989, lk 38) ja 90/128/EMÜ (EÜT L 075, 21.03.1990, lk 19) nõudeid.